

Wojciech Hermeliński

Wschodnie drogi współpracy

Palestra 42/9-10(489-490), 136-138

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wojciech Hermeliński

Wschodnie drogi współpracy

Zbliża się koniec kadencji Komisji Praw Człowieka przy Naczelnej Radzie Adwokackiej. Dokładna ocena i sprawozdanie z działalności Komisji przedstawione zostaną podczas zbliżającego się listopadowego Krajowego Zjazdu Adwokatury. Zanim to jednak nastąpi, warto przybliżyć fragment działalności Komisji wiążący się z zacieśnianiem kontaktów z adwokatami i organizacjami prawniczymi zajmującymi się ochroną praw człowieka w ościennych krajach położonych za polską wschodnią granicą. Kontakty indywidualne były już od dawna utrzymywane przez członków Komisji, np. z Izby Białostockiej (z adwokatami z Białorusi). Od pewnego natomiast czasu Komisja Praw Człowieka podejmuje inicjatywy zmierzające do zacieśnienia współpracy instytucjonalnej z adwokatami i organizacjami prawniczymi w krajach sąsiedzkich, przede wszystkim na Ukrainie i na Litwie.

Przykładem takiej inicjatywy były ukraińsko-polskie dni prawnicze zorganizowane przez Ukraińską Fundację Prawniczą i Komisję Praw Człowieka przy NRA przy współpracy Rady Europy. Odbywały się one w Kijowie w dniach 4 i 5 października 1997.

Ze strony polskiej uczestniczyła w nich grupa 16 adwokatów, w tym prezes NRA adw. Czesław Jaworski i przewodniczący Komisji Praw Człowieka adw. Marek Antoni Nowicki, a stroną ukraińską reprezentowała duża grupa prawników z Kijowa, Lwowa, Charkowa, Dniepropietrowska, Użgogrodu. Radę Europy reprezentował dr Andrzej Drzemczewski, szef Wydziału Monitoringu Praw Człowieka w gabinecie Sekretarza Generalnego Rady Europy. Przedmiotem konferencji były przede wszystkim problemy dostosowania prawa krajowego do standardów europejskich w dziedzinie praw człowieka w Polsce i na Ukrainie. Dyskutowano o konieczności zmian w procedurze karnej, w szczególności w zakresie prawa do obrony. Prezes NRA adw. Czesław Jaworski w swoim wystąpieniu przedstawił w zarysie historię polskiej adwokatury, jej przemiany, a także problemy, przed jakimi stoi współczesna adwokatura polska, zwłaszcza po zmianach w ustawach korporacyjnych o adwokaturze i radcach prawnych (wystąpienie to zostało następnie opublikowane w miesięczniku adwokatury ukraińskiej „Adwokat” nr 1/1998).

W toku dyskusji przedstawiciele strony polskiej wskazywali, w jaki sposób sądy stosują w orzecznictwie Europejską Konwencję Praw

Człowieka. Prawnicy ukraińscy podkreślali potrzebę reformy adwokatury na Ukrainie oraz rolę stosunków między adwokaturą a władzami państwowymi.

Konferencja zakończyła się podpisaniem deklaracji współpracy Ukraińskiego Centrum Praw Człowieka i Komisji Praw Człowieka przy NRA, przytoczoną poniżej:

***Deklaracja Współpracy
między Komisją Praw Człowieka przy
Naczelnej Radzie Adwokackiej – ze strony polskiej***

a

Ukraińskim Centrum Praw Człowieka – ze strony ukraińskiej

Mając na względzie więzy przyjaźni łączące oba kraje – Ukrainę i Polskę, wspólną przynależność do Rady Europy, ratyfikacje Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i innych międzynarodowych dokumentów o obronie praw człowieka,

uznając za niezbędną przyszłą współpracę celem zagwarantowania zasad demokratycznego państwa prawnego,

strony postanawiają:

nawiązać ze sobą ścisłe kontakty, polegające na wymianie doświadczeń, organizacji seminariów i konferencji oraz na innych inicjatywach w celu pomocy praw człowieka i rozwijania ich gwarancji.

Na prośbę Rady Europy, gośćmi konferencji była 3-osobowa delegacja adwokatów białoruskich, znanych ze swojej działalności w zakresie ochrony praw człowieka, obrońców politycznych.

Stało się już dobrą tradycją zapraszanie prawników z Białorusi i Ukrainy na ważniejsze konferencje z dziedziny praw człowieka organizowane przez Komisję Praw Człowieka (np. w czerwcu 1995 r. w Dobieszkowie pod Łodzią czy w grudniu 1997 r. w Kazimierzu nad Wisłą dotyczące praw uchodźców).

Równy rok po spotkaniu w Kijowie odbędzie się polsko-litewska konferencja prawnicza w Wilnie poświęcona ochronie praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem dokonywanych ostatnio w tym zakresie w obu krajach zmian w prawodawstwie oraz wchodzącej w życie z dniem 1 listopada 1998 r. reformie mechanizmu strasburskiego.

Ze strony polskiej będzie brać udział w konferencji ponad 20 adwokatów, a organizowana ona jest we współpracy z Radą Europy.

O potrzebie tego rodzaju spotkań prawników świadczy ogromne zainteresowanie problematyką konferencji okazywane przez wszystkich jej uczestników w Kijowie a także miejscowe media. Była ona relacjonowana przez kijowskie gazety, a radio i telewizja również poświęciły jej niemało uwagi.

Niewątpliwie konferencja w Wilnie będzie kolejnym krokiem w kierunku wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy adwokatami ościenych krajów w tak ważnej dziedzinie, jaką są prawa człowieka, a także zacieśniania koleżeńskich więzi.